

Contactpersoon Lander Huygens - Jade Werdefroy

E-mail avf@vaph.be

Gezinshuis: toelichting en aanvraagprocedure

In de infonota [INF/24/21 - Gezinshuis: wijziging regelgeving multifunctionele centra](#) gaven we reeds mee dat de Vlaamse Regering de wijzigingen aan de regelgeving van multifunctionele centra omtrent het organiseren van gezinshuizen definitief goedkeurde.

Via deze infonota informeren we de MFC uitgebreider over deze wijzigingen en wat dit concreet betekent, over de regionale contactpersonen en de aanvraagprocedure en beoordeling.

Het betreft een inhoudelijke wijziging van de regelgeving, zonder dat hier bijkomende middelen voor aangevraagd of toegekend kunnen worden. MFC die deze ondersteuning wensen te organiseren dienen dit binnen hun huidige MFC-erkenning te doen.

1. Gezinshuis binnen MFC-regelgeving

Gezinshuis en gezinshuisouder

Gezinshuizen hebben als doel het (tijdelijk) opvangen van minderjarigen met een handicap in een familiaal, kleinschalig initiatief, met een focus op gehechtheid en ontwikkeling, mogelijk te maken. Inhoudelijk is dit gezinshuisconcept samen te vatten als een professionele - dus opgeleide en betaalde - zorgouder die in het eigen gezin **maximaal drie minderjarigen met een handicap opvangt en ondersteunt**. Het is dus een kleinschalige vorm van residentiële ondersteuning van minderjarigen met een handicap, die de draagkracht van een doorsnee pleeggezin overstijgt.

Met inbegrip van eigen kinderen en pleegkinderen verblijven er maximaal zes minderjarigen. Deze maxima gelden niet voor het samen verblijven van broers of zussen, waarvoor een afwijking van dit aantal kan aangevraagd worden bij het VAPH.

Regelgeving MFC legt geen minimum aantal kinderen op, maar een organisatie zal binnen zijn MFC-subsidiëring moeten bekijken of het opvangen van een lager aantal minderjarigen met een handicap in een gezinshuis realistisch is. Er is steeds een voltijdse verloning van de gezinshuisouder.

Deze **gezinshuisouder is een bezoldigd personeelslid van het MFC en dit in voltijds dienstverband**. Een gezinshuisouder voert deze job uit in zijn eigen woonst en werkt dus onder een specifiek statuut van huisarbeider. Een gezinshuisouder beschikt over een menswetenschappelijk diploma, minimaal van bachelorniveau, of kan aantonen over voldoende relevante competenties te beschikken om op dat niveau te functioneren.

Daarnaast zijn er mogelijk wel gevolgen voor de partner van de gezinshuisouder. Indien deze af en toe bijspringt en meehelpt in de ondersteuning, verricht hij prestaties. De meehelpende partner van de gezinshuisouder (huisarbeider) kan beschouwd worden als een vrijwilliger, als hij vrijwillig en onbezoldigd de activiteiten uitvoert. De partner is dan onderworpen aan de wetgeving in verband met vrijwilligerswerk en er wordt een vrijwilligersovereenkomst afgesloten met het MFC. Een kostenvergoeding in het kader van vrijwilligerswerk is mogelijk.

MFC en gezinshuis(ouder)

Het MFC staat in voor de ondersteuning en begeleiding van de gezinshuisouder en de minderjarige personen met een handicap in het gezinshuis. De werking van het gezinshuis is onderdeel van de MFC-erkenning en het **MFC blijft verantwoordelijk voor het voldoen aan de nodige kwaliteitsvoorwaarden en -regelgeving**, net zoals bij alle andere MFC-ondersteuning. Dit maakt dat ook tijdens het verblijf in een gezinshuis er - samen met de gezinshuisouder, de ouders (of wettelijke vertegenwoordigers) en de minderjarige persoon met een handicap - afgesproken moet worden hoe de ondersteuning vorm krijgt.

Naast het verblijf (en dagopvang) in het gezinshuis dient er op maat van **de noden van minderjarige met een handicap aanvullend vanuit het MFC voorzien worden** in de nodige schoolaanvullende en/of schoolvervangende dagondersteuning (inclusief training en behandeling) en begeleiding zodat de ondersteuning inspeelt op de (ontwikkelings)behoeften. Bijkomend voorziet het MFC, al dan niet via structurele samenwerking met andere MFC's binnen het werkingsgebied, in **een residentiële terugvalmogelijkheid**.

Dit wordt dus - net als alle andere MFC - ondersteuning vastgelegd in een individuele dienstverlenings- overeenkomst (IDO) met de ondersteuningsfuncties, vorken en frequenties. Het is belangrijk om ook alle afspraken van het gezinshuis en de residentiële terugvalmogelijkheid op te nemen in de IDO. De doelstellingen worden afgesproken in het handelingsplan.

Vanuit het VAPH willen we er ook op wijzen dat een MFC best voorafgaand aan de opstart van een gezinshuis met zijn verzekeringsmakelaar en de (toekomstige) gezinshuisouder bekijkt hoe **de verzekeringstechnische aspecten**, onder andere omtrent aansprakelijkheid afgedekt zijn. Agentschap Opgroeien maakte een nota op rond '[Verzekeringstechnische aspecten gezinshuizen](#)', maar deze is afhankelijk van de eigen verzekeringen niet volledig toepasbaar. Binnen regelgeving VAPH is er voor erkende en vergunde organisaties namelijk geen verplichte verzekering voor burgerlijke aansprakelijkheid. Collectieve verzekeringen moeten afgesproken worden via collectieve inspraak en verduidelijkt worden in de collectieve rechten en plichten. Individuele verzekeringen moeten afgesproken worden met de vertegenwoordiger(s) van de minderjarige en opgenomen worden in de IDO.

Screening, matching en ondersteuning (samenwerking met pleegzorg)

Gezinshuizen worden zowel wat betreft screening van gezinshuisouders als toeleiding of matching van kinderen ondersteund door een professionele organisatie (pleegzorg). Daarnaast is er inhoudelijke begeleiding en omkadering vanuit het MFC waar het gezinshuis deel van uitmaakt.

[BVR MFC](#) (Artikel 5/3 5°) verduidelijkt deze verschillende opdrachten als volgt:

Het MFC werkt, minimaal rond de volgende opdrachten, structureel samen met de dienst voor pleegzorg uit het werkingsgebied en ook met andere MFC's en voorzieningen erkend en gesubsidieerd door agentschap Opgroeien, uit het werkingsgebied waaraan een erkenning voor de typemodule verblijf in een gezinshuis is verleend:

- a. de bekendmaking van zijn gezinshuis of gezinshuizen;
- b. het werven en screenen van gezinshuisouders;
- c. het oriënteren van minderjarigen naar een gezinshuis;
- d. het organiseren van vorming voor gezinshuisouders;
- e. het organiseren van professionaliserings-, uitwisselings- en intervisiemogelijkheden voor gezinshuisouders.

2. Praktisch

Begeleidingsovereenkomst en handelingsplan

Het aantal te behalen begeleidingsovereenkomsten opgenomen in de MFC-erkenning wijzigt niet bij de goedkeuring van het organiseren van ondersteuning in één of meerdere gezinshuizen. De ondersteuning binnen het gezinshuis - gecombineerd met ondersteuning door het MFC - maakt integraal deel uit van de MFC-erkenning, dus geldt ook als een begeleidingsovereenkomst.

De begeleidingsovereenkomst wordt **in de GIR geregistreerd als MFC-ondersteuning**, net als de dagregistraties, met de overeenkomstige ondersteuningsfuncties (begeleiding, schoolaanvullende en schoolvervangende dagopvang en verblijf) en frequenties. De mogelijkheid om in de GIR aan te geven dat de ondersteuning in een gezinshuis plaatsvindt, wordt later in het jaar toegevoegd.

We verduidelijken met enkele voorbeelden:

Voorbeeld 1

Een minderjarige gaat op weekdagen naar de schoolvervangende dagopvang van het multifunctioneel centrum en overnacht in het gezinshuis. In het weekend wordt de minderjarige overdag en 's nachts ondersteund in het gezinshuis. De begeleidingsovereenkomst en dagregistraties in GIR weerspiegelen deze 7 op 7 schoolvervangende dag- en verblijfsondersteuning en begeleiding.

De overeenkomst bevat de ondersteuningsfuncties begeleiding, schoolvervangende dagopvang (6-7 dagen per week) en verblijf (6-7 nachten per week).

Voorbeeld 2

Een minderjarige wordt op weekdagen voor en na school ondersteund binnen de schoolaanvullende dagopvang van het multifunctioneel centrum en overnacht in het gezinshuis. Tijdens de schooluren gaat de minderjarige op afgesproken momenten naar het MFC voor begeleidingscontacten met de ergotherapeut van het MFC. Elk weekend verblijft de minderjarige bij zijn ouders. De begeleidingsovereenkomst en dagregistraties in GIR weerspiegelen deze combinatie van ondersteuning door het MFC, gezinshuis en ouders als volgt.

De overeenkomst bevat de ondersteuningsfuncties begeleiding, schoolaanvullende dagopvang (4-5 dagen per week) en verblijf (4-5 nachten per week).

Voorbeeld 3

Een minderjarige gaat op weekdays rechtstreeks vanuit het gezinshuis naar school en komt na school rechtstreeks naar het gezinshuis. Tijdens de schooluren gaat de minderjarige op de afgesproken momenten naar het MFC voor begeleidingscontacten met de ergotherapeut van het MFC. De gezinshuisouder staat in voor de ondersteuning 's morgens, 's middags en 's avonds. 's Nachts overnacht de minderjarige in het gezinshuis. Elk weekend wordt de minderjarige bij zijn ouders opgevangen. Ook hier weerspiegelen de begeleidingsovereenkomst en dagregistraties in GIR deze combinatie van ondersteuning. Hoewel de ondersteuning een andere vorm aanneemt dan in voorbeeld 2 zullen de overeenkomst en dagregistraties hetzelfde zijn, aangezien de ondersteuning in het gezinshuis ook beschouwd wordt als niet-rechtstreeks toegankelijke MFC-ondersteuning. De overeenkomst bevat de ondersteuningsfuncties begeleiding, schoolaanvullende dagopvang (4-5 dagen per week) en verblijf (4-5 nachten per week).

Bijdrage, zakgeld en socioculturele toelage

Regelgeving rond bijdrage, zakgeld bij niet-vrijwillig verblijf in een MFC en socioculturele toelage voor +21-jarigen blijven van toepassing. MFC moeten - net als alle niet-rechtstreeks toegankelijke verblijf - de start en einde van verblijf melden aan de uitbetaler van het groeipakket. Vanaf dan is er 2/3e inhouding van de gezinsbijslagen van het groeipakket en moet een MFC een bijdrage innen volgens de in MFC-regelgeving opgenomen aftoppingsregels.

Al deze zaken worden ook op eenzelfde manier verrekend in het afrekeningsdossier als gebruikelijk bij MFC-ondersteuning.

Kostenvergoeding en individueel toewijsbare kosten

In het BVR MFC is vastgelegd dat een MFC vanuit zijn werkingssubsidies in een kostenvergoeding voor de gezinshuisouder dient te voorzien. Deze kostenvergoeding is uitsluitend bestemd als tegemoetkoming in de uitgaven die een gezinshuisouder maakt voor het verblijf en de zorg van de minderjarige persoon met een handicap. Er worden geen bijkomende werkingssubsidies voorzien. MFC-regelgeving legt de hoogte van de kostenvergoeding niet vast, evenmin voor welke specifieke kosten dit dan een tussenkomst is.

Sociale partners sloten **een specifieke sector CAO af die de hoogte van de kostenvergoeding wel vastlegt**. Deze overeenkomst legt vast dat de kostenvergoeding even hoog moet zijn als de kostenvergoeding bij gezinshuizen erkend en gesubsidieerd door agentschap Opgroeien. De hoogte van deze kostenvergoeding is vastgelegd in regelgeving, namelijk [artikel 42/1 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp](#).

Niettegenstaande dat sociale partners de hoogte van de onkostenvergoeding vastlegden, moet een MFC nog steeds een beleid rond individueel toewijsbare kosten door gebruikers uitwerken via collectieve inspraak en deze afspraken opnemen in de collectieve rechten en plichten. Op individueel niveau dient dit ook te worden verduidelijkt in de individuele dienstverleningsovereenkomst.

Het VAPH diende een aanvraag in bij de federale overheidsdienst financiën voor een voorafgaande beslissing met betrekking tot de toekenning van vergoedingen als terugbetaling van kosten eigen aan de werkgever. Op basis van deze aanvraag en de erin opgenomen argumenten door de aanvrager (het VAPH) met betrekking tot de aard van de functie van gezinshuisouder en de gevraagde terugbetalingen, kunnen de toegekende vergoedingen (forfaitair of op basis van bewijsstukken)

worden beschouwd als **een terugbetaling van kosten eigen aan de werkgever die geen deel uitmaken van de belastbare bezoldigingen van de begunstigten.**

U kan de volledige voorafgaande beslissing [hier](#) vinden.

Financiering gezinshuisouder

Voor de functie als gezinshuisouder werd in de regelgeving (BVR MFC) per voltijds equivalent een puntwaarde vastgesteld conform barema B1C verhoogd met 20%. De puntwaarde voor de functie gezinshuisouder wordt dus vastgesteld op **85,2 personeelspunten**. Er worden geen bijkomende personeelspunten voorzien.

Deze functie wordt eveneens opgenomen in het personeelsbestand dat een MFC aan het VAPH overmaakt door registratie in de webapplicatie Isis. Ook de regelingen rond anciënniteit die zijn vastgelegd in regelgeving zijn van toepassing op de functie gezinshuisouder. Het VAPH kan hierop geen uitzonderingen maken.

PVB na jeugdhulp en combinatie PAB en RTH

Aangezien de ondersteuning in een gezinshuis niet-rechtstreeks toegankelijke VAPH-ondersteuning is binnen de MFC-regelgeving, wordt deze ondersteuning op eenzelfde wijze bekeken als andere MFC-ondersteuning. Dit betreft zowel de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een PVB na jeugdhulp, de berekeningswijze ervan, als overgangstermijnen tussen minder- en meerderjarigenondersteuning.

Daarnaast is het ook niet mogelijk om deze niet-rechtstreeks toegankelijke verblijfsondersteuning te combineren met een PAB-budget of rechtstreeks toegankelijke hulpverlening gesubsidieerd door het VAPH.

Instroomlijsten Insisto

MFC waarvoor een erkenning gezinshuis werd goedgekeurd, moeten via de moduledatabank bij het VAPH een typemodule “Verblijf in een gezinshuis voor minderjarigen met een handicap” aanvragen. Deze typemodule is nog in ontwerp en kan pas aangevraagd worden wanneer beschikbaar.

Voor de instroom in het gezinshuis kan een MFC een aparte instroomlijst aanmaken in Insisto.

Naast de typemodule “Verblijf in een gezinshuis voor minderjarigen met een handicap” dient het MFC aan deze instroomlijst alle typemodules te koppelen die noodzakelijk zijn om de overeenkomstige ondersteuningsfuncties begeleiding, schoolaanvullende en/of schoolvervangende dagopvang en verblijf aan te bieden.

Mobiele en/of ambulante begeleiding voor minderjarigen met een handicap

Schoolvervangende dagopvang voor minderjarigen met een handicap

(School)aanvullende dagopvang voor minderjarigen met een handicap

Training voor minderjarigen met een handicap

Behandeling voor minderjarigen met een handicap

Verblijf voor minderjarigen met een handicap

In de jeugdhulpbeslissing worden de overeenkomstige typemodules opgenomen zoals bij elke MFC-ondersteuning, maar dan uitgebreid met “Verblijf in een gezinshuis voor minderjarigen met een handicap”.

3. Structuur en contactpersonen

Wat betreft opvolging van gezinshuizen is er een stuurgroep op Vlaams niveau, voorgezeten door agentschap Opgroeien. Het VAPH neemt hieraan deel, net als vertegenwoordiging vanuit de regionale netwerken.

Zoals eerder geschetst is er op diverse vlakken structurele en inhoudelijke samenwerking in de regio noodzakelijk. Vooraleer een MFC een aanvraag tot organiseren van een gezinshuis kan indienen, is afstemming een vereiste. Dit gebeurt binnen regionale netwerken die sinds enige tijd een rol opnemen in het uitwerken en organiseren van het concept gezinshuizen in hun regio. Binnen deze regio's zijn er inhoudelijke werkgroepen rond werving, screening, toeleiding, HR en kwaliteit.

In deze nota geven we de contactgegevens van de voorzitters van de regionale stuurgroepen of aanspreekpunten mee. Indien u overweegt een aanvraag in te dienen, kunt u hiermee contact opnemen. Deze personen kunnen u verder verwijzen naar de (regionale) contactpersonen. U kan ook contact opnemen met de pleegzorgdienst van de regio.

Provincie Oost-Vlaanderen: Jan Artois (janartois@steevliet.be - voorzitter stuurgroep)

Provincie Antwerpen: Jo Frans (jo.frans@koraal.be - voorzitter stuurgroep)

Provincie Limburg: Maya Schevernels (maya.schevernels@bethanie.be - voorzitter stuurgroep)

Provincie Vlaams-Brabant: Bram Antheunis en Ellen Hoefnagels (bram.antheunis@opgroeien.be en ellen.hoefnagels@opgroeien.be)

Provincie West-Vlaanderen: Dries Verdonck (dries.verdonck@pleegzorgwvl.be)

Daarnaast wordt de informatie omtrent gezinshuizen (bekendmaking, kandidaat gezinshuisouder, ...) gebundeld op een overkoepelende website <https://gezinshuizen.be/>. Momenteel is deze webpagina, gezien de historiek, voornamelijk opgebouwd vanuit de invalshoek 'verontrusting'. Bij ondersteuning via een multifunctioneel centrum zullen er andere accenten zijn.

Ook de webpagina van agentschap Opgroeien

<https://www.jeugdhulp.be/professionelen/themas/gezinshuizen> bundelt heel wat relevante informatie over o.a. het statuut van de gezinshuisouder als huisarbeider of achtergrondinformatie. Let hierbij wel op dat niet alle informatie zomaar geldend is voor multifunctionele centra; bijvoorbeeld wat betreft de subsidiëring.

Er wordt daarnaast verder werk gemaakt van een overkoepelende FAQ voor kandidaat gezinshuisouders en uitgebreid infodocument voor startende voorzieningen.

4. Aanvraagprocedure met beoordeling

Het BVR MFC legt vast dat organisaties die een gezinshuis wensen in te richten hiervoor een aanvraag bij het VAPH moeten indienen. De aanvraag kan pas na afstemming in de regio. Het VAPH zal deze aanvragen beoordelen volgens de criteria in deze infonota. Het aanvraagformulier behandelt de verschillende criteria:

- Doelgroep
Toelichting van de beoogde doelgroep of criteria.

- Impact op de werking
De manier waarop het gezinshuis invloed heeft op de capaciteit en het aanbod van de (residentiële) werking
- Ondersteuning door de organisatie van de gezinshuisouder
Het MFC staat in voor de kwaliteit van ondersteuning in het gezinshuis.
- Ondersteuning door de organisatie van de minderjarige(n)
Het MFC staat in voor het traject van de minderjarige(n) en organiseert mogelijke aanvullende ondersteuning zoals bijvoorbeeld contextbegeleiding.
- Residentiële terugvalmogelijkheid
Het MFC voorziet in residentiële terugvalmogelijkheid van de minderjarige(n) in het gezinshuis.
- Samenwerking dienst pleegzorg
De manier waarop het MFC in de bekendmaking, werving en screening gezinshuisouder en oriëntering minderjarigen samenwerkt met pleegzorg.
- Professionalisering en uitwisseling
Het MFC staat in voor de (opbouw van) expertise in het gezinshuis en de intervisie.

Het beleid rond kostenvergoeding en de opstarttermijn zullen in de beoordeling geen criteria zijn.

Het [aanvraagformulier](#) vindt u via de website van het VAPH.

Mail de gescande, ondertekende versie van dit formulier naar erkenningen@vaph.be. Het VAPH bezorgt u binnen 6 weken na aanvraag een beslissing.

In de MFC-erkenning wordt opgenomen hoeveel gezinshuizen een organisatie mag inrichten.

Het gewijzigde MFC-besluit vindt u via [deze link](#), de infonota's en aanvraagformulier vindt u terug op <https://www.vaph.be/professionelen/mfc/erkenning/aanvragen>.

James Van Casteren
Administrateur-generaal